

April 2023

Klyster nieuwsbrief

*Het Wad is Unesco
Werelderfgoed*

Beste nieuwsbrieflezer,

Eindelijk..... blaadjes aan de bomen. Hier waren we echt aan toe. Ga met je leerlingen naar buiten, want daar gebeurt het! De Klyster ondersteunt met excursies, leskisten en projecten. Onze natuurgidsen hebben er weer zin in.

Namens het klysterteam, Marjolein Staal

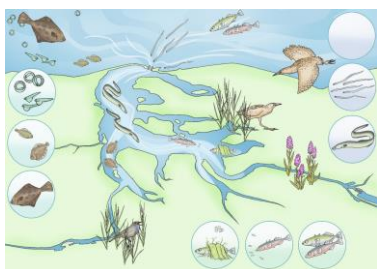
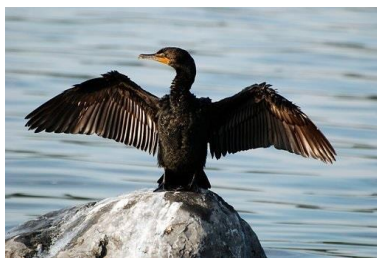
Natuurgidsen druk met voorbereiden

Voordat de excursies losbarsten zijn onze klystergidsen druk aan het voorbereiden. Dat betekent: het materiaal in orde brengen, de buitenlocaties inspecteren, een training volgen en overleggen.

Foto boven: klystergidsen Peer en Xantha inspecteerden het Wad bij Hoek van de Bant voor de excursie 't Wad op. Mooi helder weer maar achter de dijk nog fris. Kleine foto's links: klystergidsen Annemarie, Bianca, Bertus en Jurjen volgen instructies van Mijke Bos over natuurplek 't Landje. Vrijwilliger Pieter levert hand- en spandiensten.

Samen op zoek naar de sporen uit het zoute verleden. Snappen waarom Lauwerszee nu Lauwersmeer heet.

Fisken op Raais (Gronings voor vissen op reis)

Een super actieve excursie waarin je leerlingen vooral veel doen en zo ontdekken dat Lauwersland niet voor niks de status van Nationaal Park heeft. Kom dit prachtige natuurgebied bezoeken en ga op zoek naar schelpen, vissen, de zeearend, zout en zoet.

Nationaal Park Lauwersland ligt voor een deel in onze gemeente Noardeast-Fryslân. Weet waar je woont. Opgeven kan [hier](#).

Vlinders in de klas

Je ontvangt een ei-rups-pop-pakket en in het klaslokaal kweken jullie je eigen vlinders.

De piepkleine rupsjes van het koolwitje doen niks anders dan eten, eten, eten: bloemkool, boerenkool, witte kool tot ze veranderen in een pop waar op een dag een vlinder uit kruipt.

Succes

Dit project is altijd een groot succes. Ook ouders vinden het leuk om mee te kijken.

Kosten

Het ei-rups-pop-pakket + lesbrief kost € 1 per kind.

Groep

Geschikt voor groep 1 t/m 8

Meedoen

Klik [hier](#).

Niks is zo leuk als met je groep de vlinders uit zien komen. Beleef met de kinderen de metamorfose van ei-rups-pop naar prachtig mooie vlinder! Een onvergetelijke ervaring!

Wat heb je gevangen? Poelslak,
watervlo, stekelbaarsje,
waterschorpioen, bootsmannetje...

Slootjesdagen

Van 5 t/m 11 juni ontdekken kinderen tijdens [de IVN Slootjesdagen](#) welke dieren en planten in de sloot leven en hoe je de gezondheid van de sloot onderzoekt. Doe je mee?

Bij De Klyster kun je gratis schepnetjes, leskisten of een slootjevisspakket lenen. Klik [hier](#).

Laat leerlingen van groep 3 t/m 8 zich verwonderen over de (onder)waterwereld. [Volg de live gastles](#) online met een onderwater-bioloog vanuit je eigen klas op vrijdag 2 juni om 10:30.

Week van de schooltuin

Samen zaaien, samen groeien is het motto van de Week van de Schooltuin. Van 22 tot en met 26 mei zetten we in het hele land de schijnwerpers op de schooltuin. Doe jij ook mee?

In het kader van de Week van de Schooltuin ontwikkelde het [IVN](#) voor de Friese scholen een speciale lesbrief over het belang van insecten en een gezonde bodem, volop tips en inspiratie om met een school- of moestuin aan de slag te gaan. Vraag het aan via [deze](#) link.

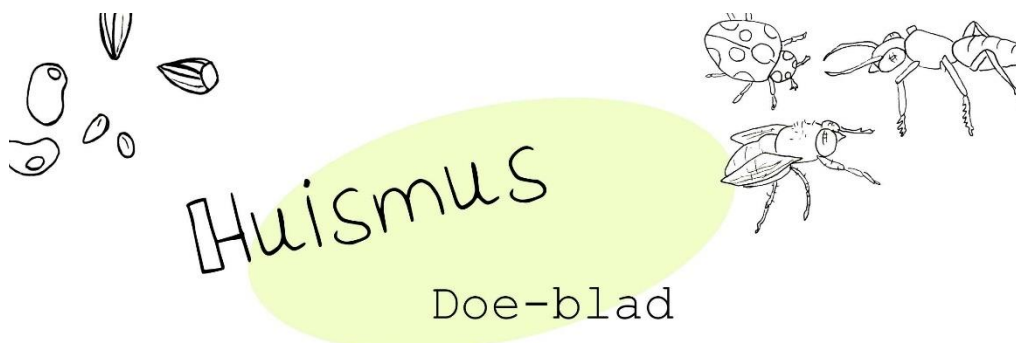
En wees er snel bij, want de eerste 70 aanmeldingen krijgen gratis een insectenhotel en zaden voor eetbare bloemen!

"Nature Relatedness Scale: linking individuals' connections with nature to environmental concern and behavior."

Doebblad

Even lekker 10 minuten naar buiten met je groep met het MUSSEN doe-blad.

Kijk rond in de buurt van je school en ga opzoek naar:

1. Een plek voor een nest

Kruis aan wat je hebt gevonden

- ☐ Dakgoot
- ☐ Nestkast
- (met meerdere gaten)
- ☐ Dichte struiken

2. Eten van een huisumus

Kruis aan wat je hebt gevonden

- ☐ Wilde planten en bloemen
- ☐ Insecten

3. Vogels

Ga opzoek naar huismussen in de buurt van je school.

A. Heb jij huismussen gezien? Ja/ nee

B. Heb je andere vogels gezien? Ja/nee

Zo ja, weet jij welke vogels? Schrijf ze op:

Leskist Bloemen in de wei

Leskist Lieveheersbeestjes

Leskist Pykje Fjouwer

Doekaart + bijbehorende mussenweetjes als bijlage bij deze nieuwsbrief. Draai hem uit!

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider en NME-coördinator: Marjolein Staal – **Energiecoach:** Fernanda de Zwart –
NME-coördinator: Eline van den Nieuwenhof – **Natuurfoto's:** IVN en klysterarchief

Vrijwilligers 2023

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Jentje Zaal, Pieter Reitsma, Anke Dijkstra

Projectmedewerkers 2023

Jan Tiede Bouma, Pyke Kroes, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, **Update leskisten 2023**
 Geertruida van Assen, Babs Wijnstra, Sarah Baert, Joke Stapensea, Anke Branderhorst, Marjan Braaksma, Tessa Grupstra, Niels van Brouwershaven, Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma

Samenwerkingspartners 2023

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, Zadenbibliotheek Nederland, NP Lauwersland, JOGG, Tryater

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Korien Boerema, Romke Akkerman, Afke Kroes

Portefeuillehouders

Wethouder Aant Jelle Soepboer Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl